

Onze Vogels

55e jaargang no.7, juli 1994

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

De

ose

De Gekraagde en de

*Kernachtig gezegd:
de onbekendste kernbijters aller kernbijters.*

De kernbijters die wij hier de revue laten passeren behoren tot de echte kernbijters. Al eens eerder heeft in "Onze Vogels" van maart 1989 een uitgebreid en gedegen artikel gestaan van de hand van de heer Van Berkel. Dit artikel behandelde de kernbijters voornamelijk uit Zuid- en Midden-Amerika. De Witvleugel en de Gekraagde kernbijter zijn ditmaal de hoofdpersonen van ons artikel. Het woongebied van deze forse, sterke vogels loopt van West-Iran door Turkistan, het Himalayagebied, waaronder Tibet, tot diep in Mongolië. Dit geslacht bestaat uit vier soorten en een ondersoort. Het zijn echte bewoners van het hooggebergte. Men heeft ze broedend waargenomen op een hoogte van 4200 meter. In de winter zijn ze wel gedwongen hun heil in de lagere regionen te zoeken; een trek die je als een verticale beweging zou kunnen betitelen, dus

Een koppel gekraagde kernbijters; rechts de pop (gemaakt bij de heer Rijvers)

Witvleugel kernbijter, koppel (gemaakt bij de heer v/d Kolk jr.)

niet zoals onze vogels dat doen: de horizontale trek van noord naar zuid. Het heeft vrij lang geduurd voor deze vogels in liefhebbershanden geraakten. Eerst in het midden der jaren tachtig werd melding gemaakt van een zending Witvleugel kernbijters. U ziet aan de snavel, dat de vogel in staat is keiharde pitten te kraken. Ze hebben nog een extra hulpstuk in de vorm van een tand aan de wortel van de snavel, met een inkeping aan de ondersnavel. Daardoor heeft hij een goede grip op een ronde pit, bijvoorbeeld die van een kers. Zijn hoofdvoedsel bestaat dan ook voornamelijk uit zaden die in het hooggebergte te vinden zijn. Sparren, dennen, bessen van de jeneverbes, rozebottels, lijsterbes. Het vruchtvlees wordt weggegooid, alleen het binnenste van de pit wordt verorberd. Verder bessen van de liguster en meidoorn. Zonnebloempitten worden eveneens niet versmaad. Zaden van de haagbeuk,

Witvleugel kernbijter

haver, herderstasje en vergeetmijnietje. Een uitgebreide mengeling aan onkruidzaden behoort dus ook op het menu te staan. De zonnepitten mag u slechts mondjesmaat verstrekken. Appel is een lekkernij; daarvan gaat de hele vrucht naar binnen. Uiteraard stukje bij beetje en de pitten laten ze zeker niet liggen. Wat u absoluut niet mag vergeten is het levend voer. Zij zijn daar dol op en het is onontbeerlijk voor een gezond bestaan in de volière. Het beste kunt u met een sleepnet door een ruigveldje het weideplankton verzamelen. Sprinkhanen, spinnen, torretjes en rupsen vormen voor deze vogels een delicatessen. Meelwormen kijken ze vrijwel niet aan. U doet er goed aan, uw gevangen buit in goed afsluitbare glazen potjes te bewaren. Eerst als u ze onderkoeld heeft, leegt u ze in de volière. U hebt dan de zekerheid, dat ze niet overhaast de vlucht nemen voordat de kernbijters de buit naar binnen hebben gewerkt. Door de verstijving zijn ze niet bij machte onverhoopt de wijk te nemen. De kernbijters kunnen uitgebreid genieten van uw inspannende bezigheden.

U doet er goed aan, de vogels onder te brengen in een buitenvolière met de volgende afmetingen: lengte 3,5 m, breedte 1 m en hoogte 2 m. Het is zaak, de volière rijkelijk te voorzien van verse sparretakken, dennetakken en eveneens een uitgebreid assortiment knoppen van diverse bomen en struiken. Dennetakken waarvan de schors behoorlijk voorzien is van hars vormen een onderdeel dat niet gemist kan worden op de staalkaart van het menu.

Als u geluk hebt, beginnen de kernbijters reeds half januari. De kou schijnt hen niet te deren. In "Die Voliere" van mei 1994 staat een uitgebreid artikel van de heer Massoth, waarin hij alle wetenswaardigheden over deze vogels vertelt. Het heeft hem zeker vijf jaren gekost, voor hij de eerste jongen op stok kreeg. Zover ik weet is er nog geen oorkonde uitgereikt voor de eerste geslaagde kweek van de Gekraagde kernbijter. Ik ben benieuwd,

Witvleugel kernbijter; man (gemaakt bij de heer vid Kalk jr.)

wie daarmee op onze jaarlijkse bondsshow verschijnt.

Foto's: Cees Scholtz
Tekst: redactie

Literatuurverantwoording
Handbook of the birds of India & Pakistan, Salim Ali & Ripley
Die Voliere, mei 1994
Onze Vogels, jaargang 1989, pag. 100 t/m 105.

NIEUWE ONTWIKKELINGEN

Foto's J. v.d. Maelen

De gepigmenteerde kanaries

Zwart geel pastel intensief

Pastel & Grijsvleugel

In een voorgaand artikel is al eens aangegeven dat erfelijke eigenschappen invloed kunnen uitoefenen op de verschijningsvorm van een vetstofkleur. Dit is ook het geval bij de pigmentkleuren; dus bij de vier pigmentseries.

Met betrekking tot de gepigmenteerde kanaries kennen we een uitgebreid aantal erfelijke eigenschappen die invloed uitoefenen op de verschijningsvorm van de donkere kleurstoffen.

Dit zijn: de pastelfactor, de grijsvleugelfactor, de opaalfactor, de inofactor, de satinetfactor, de topaasfactor en de eumofactor.

Al deze factoren beschouwen we als mutaties van het oorspronkelijk pigmentbezit. Zodra een gepigmenteerde kanarie zichtbaar in het bezit is van één van deze mutaties, dan verandert ook de naamgeving.

De opbouw van de naamgeving wordt dan: basispigment + mutatie met vetstofkleur en verschijningsvorm.

De mogelijkheden zijn dan:

zwartserie	pastel	geel	ivoor	intensief
bruinserie	grijsvleugel	rood	—	schimmel
agaatserie	opaal	wit	—	mozaiek type 1
isabelserie	phaeo	—	—	mozaiek type 2
	satinet			
	topaas			
	eumo			

1. DE PASTELFAKTOR

Nieuwe naam

a. Zwartserie

zwart pastel met geel intensief
 zwart pastel met geel schimmel
 zwart pastel met geel mozaiek (1 of 2)
 zwart pastel met geel ivoor intensief
 zwart pastel met geel ivoor sch.
 zwart pastel met geel ivoor mozaiek
 zwart pastel met rood intensief
 zwart pastel met rood schimmel
 zwart pastel met rood mozaiek (1 of 2)
 zwart pastel met rood ivoor intensief
 zwart pastel met rood ivoor schimmel
 zwart pastel met rood ivoor mozaiek 1/2
 zwart pastel met wit dominant
 zwart pastel met wit recessief

Oude naam

volgens de huidige standaard

goudgroen pastel
 groen pastel
 mozaiek groen pastel (1 of 2)
 goudgroen pastel ivoor
 groen pastel ivoor
 geen gevraagde kleurslag
 oranjerood brons pastel
 oranjerood brons pastel schimmel
 moz. or.rd.bronspastel (1 of 2)
 or.rd.bronspastel ivoor
 or.rd.bronspastel ivoor schimmel
 moz.or.rd.bronspastelivoor (1/2)
 blauwpastel
 blauwpastel

Nieuwe naam

Oude naam

volgens de huidige standaard

b. Bruinserie

bruin pastel met geel intensief
 bruin pastel met geel schimmel
 bruin pastel met geel mozaiek 1/2
 bruin pastel met geel ivoor intensief
 bruin pastel met geel ivoor schimmel
 bruin pastel met geel ivoor mozaiek 1/2
 bruin pastel met rood intensief
 bruin pastel met rood schimmel
 bruin pastel met rood mozaiek 1/2
 bruin pastel met rood ivoor intensief
 bruin pastel met rood ivoor schimmel
 bruin pastel met rood ivoor mozaiek 1/2
 bruin pastel met wit dominant
 bruin pastel met wit recessief

goudbruin pastel
 bruinpastel
 mozaiek bruin pastel
 goudbruin pastel ivoor
 bruin pastel ivoor
 geen gevraagde kleurslag
 or.rd.bruin pastel
 or.rd.bruin pastel schimmel
 mozaiek or.rd.bruin pastel
 or.rd.bruin pastel ivoor
 or.rd.bruin pastel ivoor schimmel
 mozaiek or.rd.bruin pastel ivoor
 zilverbruin pastel
 zilverbruin pastel

c. Agaatserie

agaat pastel met geel intensief
 agaat pastel met geel schimmel
 agaat pastel met geel mozaiek 1/2
 agaat pastel met geel ivoor intensief
 agaat pastel met geel ivoor schimmel
 agaat pastel met geel ivoor mozaiek 1/2
 agaat pastel met rood intensief
 agaat pastel met rood schimmel
 agaat pastel met rood mozaiek 1/2
 agaat pastel met rood ivoor intensief
 agaat pastel met rood ivoor schimmel
 agaat pastel met rood ivoor mozaiek 1/2
 agaat pastel met wit dominant
 agaat pastel met wit recessief

goudagaat pastel
 agaat pastel
 mozaiek agaat pastel
 goudagaat pastel ivoor
 agaat pastel ivoor
 geen gevraagde kleurslag
 or.rd.agaat pastel
 or.rd.agaat pastel schimmel
 mozaiek or.rd.agaat pastel
 or.rd.agaat pastel ivoor
 or.rd.agaat pastel ivoor schimmel
 mozaiek or.rd.agaat pastel ivoor
 zilveragaat pastel
 zilveragaat pastel

Grijsvleugel

Agaat pastel wit

seel

De

NIEUWE ONTWIKKELINGEN IN DE KLEURKANARIESPORT

Nieuwe naam

d. Isabelserie

isabel pastel met geel intensief
 isabel pastel met geel schimmel
 isabel pastel met geel mozaiek 1/2
 isabel pastel met geel ivoor intensief
 isabel pastel met geel ivoor schimmel
 isabel pastel met geel ivoor mozaiek 1/2
 isabel pastel met rood intensief
 isabel pastel met rood schimmel
 isabel pastel met rood mozaiek 1/2
 isabel pastel met rood ivoor intensief
 isabel pastel met rood ivoor schimmel
 isabel pastel met rood ivoor mozaiek 1/2
 isabel pastel met wit dominant
 isabel pastel met wit recessief

Oude naam

goudisabel pastel
 isabel pastel
 mozaiek isabel pastel
 goudisabel pastel ivoor
 isabel pastel ivoor
 geen gevraagde kleurslag
 or.rd.isabel pastel
 or.rd.isabel pastel schimmel
 mozaiek or.rd.isabel pastel
 or.rd.isabel pastel ivoor
 or.rd.isabel pastel ivoor schimmel
 mozaiek or.rd.isabel pastel ivoor
 zilverisabel pastel
 zilverisabel pastel

In het nu van kracht zijnde vraagprogramma zijn deze vogels ingedeeld in drie hoofdgroepen nl. gepigmenteerd pastel geel, gepigmenteerd pastel wit en gepigmenteerd pastel rood.

De mozaïeken in combinatie met pastel zijn ondergebracht in de hoofdgroepen gepigmenteerd mozaiek geel/rood.2. De Grijsvleugelfactor.

Isabel pastel rood ivoor schimmel

In het kader van deze artikelenserie voert het te ver om een theoretische beschouwing te schrijven over de werking van deze faktor. Het standpunt op dit moment is nog steeds dat grijsvleugel altijd voorkomt in combinatie met pastel. Daarnaast is deze mutant op dit moment alleen nog maar succesvol te kweken in de zwartserie. Het aantal kleurbenamingen is dus beperkt.

Op het huidige vraagprogramma zijn de grijsvleugels ondergebracht in de hoofdgroepen gepigmenteerd mozaiek geel/rood.

Nieuwe naam

a. Zwartserie

zwart pastel grijsvl. met geel intensief
 zwart pastel grijsvl. met geel schimm.
 zwart pastel grijsvl. met geel moz. 1/2
 zwart pastel grijsvl. met geelivoor
 zwart pastel grijsvl. met geelivoor
 zwart pastel grijsvl. met rood intensief
 zwart pastel grijsvl. met rood sch.
 zwart pastel grijsvl. met rood moz. 1/2
 zwart pastel grijsvl. met roodivoor
 zwart pastel grijsvl. met roodivoor
 zwart pastel grijsvl. met roodivoor
 zwart pastel grijsvl. met wit dominant
 zwart pastel grijsvl. met wit recessief

Oude naam

goudgroen pastel grijsvleugel
 groen pastel grijsvleugel
 mozaiek groen pastel grijsvl. 1/2
 int.goudgroen pastel ivoor grijsvl.
 sch.groen pastel ivoor grijsvleugel
 moz.geen gevraagde kleurslag
 or.rd.brons pastel grijsvl.
 or.rd.brons pastel grijsvl. sch.
 or.rd.brons pastel grijsvl. 1/2
 int.or.rd.brons pastel ivoor grijsvl.
 sch.or.rd.brons past. ivoor gr.vl.sch.
 moz.moz.or.rd.brons past.iv.grvl.1/2
 blauwpastel grijsvleugel
 blauwpastel grijsvleugel

In deze en vorige opsomming van nieuwe kleurbenamingen zien we steeds een terugkerend patroon. De opbouw van het patroon is al aangegeven. Als u zich deze opbouw eigen maakt, dan zal blijken, dat het niet zo moeilijk is om de juiste kleurbenaming voor de kleurkanarie op papier te zetten. Het eist hooguit enige oefening.

In de volgende serie zal de opbouw van de kleurbenaming voor de opaal en phaeo worden toegelicht.

De Technische Commissie Kleur- en postuurkanaries
 H.K.van der Wal

De Nicobaar Duif

Caloenas nicobarica

Een duivensoort, welke we helaas slechts zelden in de volières van de liefhebbers aantreffen, is de Nicobaar- of Manenduif. De reden hiervoor is zeker, dat deze soort niet bepaald tot de kleinere soorten behoort en daarom veel ruimte nodig heeft. In de Nederlandse dierentuinen is de soort echter goed vertegenwoordigd (Blijdorp, Artis en Burger's), zodat eenieder toch kennis kan maken met deze mooie soort. De kweekresultaten in de Nederlandse dierentuinen zijn zeer goed en ook bij enkele particuliere liefhebbers is de kweek reeds gelukt.

In andere Europese landen is de status van deze soort volledig anders. Aan de ene kant hebben we bijvoorbeeld Engeland, waar bij de laatste telling slechts 2 mannetjes vastgesteld werden. Aan de andere kant wordt de Nicobaar duif bijvoorbeeld in Duitsland in talloze dierentuinen en vogelparken gehouden, maar daarnaast ook bij een groot aantal privé-liefhebbers, waar ze met succes worden gekweekt.

Hoewel de Nicobaar duif (ook wel bekend onder de namen Manen duif of Kraag duif) een BUD-vogel is (een oorzaak meer voor zijn zeldzaamheid bij de liefhebbers?), is hij in de natuur zeker niet zeldzaam. Hij komt voor in grote delen van Zuidoost-Azië en slechts in de randgebieden van zijn

verspreiding zijn de populaties kleiner of zelfs bedreigd. In Vietnam staat hij daarom bijvoorbeeld op de "Rode Lijst".

Er is ook nog een ondersoort beschreven, de Pelew Nicobaar duif (*Caloenas nicobarica pelewensis*). Deze is werkelijk zeer zeldzaam en komt alleen op het eiland Pelew voor. Deze ondersoort zou iets kleiner zijn en ook de typische halsveren zouden korter zijn dan bij de nominaatvorm.

In het algemeen wordt aangenomen, dat het geslacht *Caloenas* slechts 1 soort - de Nicobaar duif - omvat. Er is echter nog een tweede soort beschreven. Van deze dubieuze soort, de Latham's Gevlekte kraagduif (*Caloenas maculata*) zouden slechts enkele exemplaren bekend zijn. De meeste

wetenschappers geloven, dat het hier een misvorming of mutatie van de Nicobaar duif betreft. Nicobaar duiven zijn echte kolonie-vogels, wat bij duiven uiterst zeldzaam is. Daarom is het raadzaam, wanneer men deze soort wil gaan houden, meteen 3 koppels aan te schaffen. Er zijn echter ook enkele gevallen bekend waar één enkel paar voor goede kweekresultaten zorgde.

Omdat deze soort niet winterhard is, kan men ze het beste in een ruim binnenverblijf of in een dichtbeplante kas onderbrengen.

In het dierenpark van Gettorf (Duitsland) hebben we een groep van 3 paren, die elk jaar talloze eieren leggen (tot 12 toe!). Helaas is er echter tot nu toe slechts 1 jong geboren en ook dit stierf reeds na korte tijd. Waar bij ons de fout ligt, hebben we tot op heden helaas nog niet kunnen vaststellen. Het voedsel wat we ze geven bestaat uit een postduiven-zaadmengsel, universeelvoer en in blokjes gesneden fruit. Dit verschilt niet van dat van andere collecties, die wel succes hebben.

Als nestplaatsen bieden we onze vogels kleine korfjes van gaas. De koppels bouwen dan hier, voornamelijk met berketakjes, zelf hun nest en in tegenstelling tot andere duivensoorten kunnen deze nesten vrij groot en stevig zijn. In dit nest wordt dan het ene ei gelegd, wat door beide ouders wordt bebroed. De broedduur bedraagt 28 dagen. Is het ei niet bevrucht, of gaat het op een andere manier verloren, wordt kort daarna (meestal na ongeveer 14 dagen) een nieuw ei gelegd.

Hier in Gettorf hopen we natuurlijk, dat onze dieren binnenkort ook met succes jongen op stok zullen brengen, zodat ook wij ons steentje kunnen bijdragen tot het behoud van deze soort in gevangenschap.

KALENDER 1994

Levallants koekoek

De vogel, die u op het kalenderblad van juli zo "eigenwijs" observeert, is de Levallants koekoek (*Clamator levallantii*). *Clamator* wil zoveel zeggen als "luidruchtige spreker". Dat is niet zo verwonderlijk, want onze vriend heeft heel wat noten op zijn zang: hij kan fluittoontjes produceren, een luid "lachend" "kwër-kwie-kwiek" of "kwieoek", soms gevolgd door een triller. Omdat op de afbeelding alleen de kop te zien is, even een summier signalement: de bovenzijde is glanzend blauwzwart met groene of violette weerschijn. Aan de basis van de grote slagpennen bevindt zich een grote witte vlek. De onderzijde is aanzienlijk lichter en voorzien van donkere strepen, vooral op de borst en de keel. Op het staarteinde zijn opvallende witte vlekken te zien. Beide geslachten zijn uitwendig gelijk en hun lengte bedraagt ongeveer 40 cm. Men kan deze vogels aantreffen in grote gebieden in Afrika bezuiden de Sahara. Deze koekoeken komen niet alleen voor in open terreinen, maar ook in vrij dichte struikgebieden. Buiten de broedtijd zijn de vogels nogal zwijgzaam, maar zodra deze nadert, uiten ze voortdurend de verschillende geluiden, die ik straks noemde. Naar verluidt kan men deze vogels heel dichtbij laten komen, door de roep na te bootsen. Net als onze koekoek zijn ook de *Clamator*-soorten parasieten. Ze hebben evenwel geen uitwerpinstant; het ondergeschoven jong groeit gelijk op met de jongen van de pleegouders. De kleur van de eieren van deze koekoek worden beschreven als witachtig of roze. Er wordt op diverse vogelsoorten geparasiteerd, maar ze hebben het vooral voorzien op timalia's. Tot de Europese vogels hoort ook een *Clamator*-soort, namelijk de Kuifkoekoek (*Clamator glandarius*). Deze vogel komt onder meer voor in Spanje en Portugal. Hij parasiteert voornamelijk bij kraaiachtigen, in het bijzonder bij eksters. Deze Kuifkoekoek is zelfs enige malen binnen onze grenzen als dwaalgast waargenomen.

Meindert de Jong

De Roodvoorhoofd

karakiki

De Kakariki is een middelgrote parkiet. De mannen zijn ongeveer 28 tot 30 cm lang. De vrouwelijke exemplaren zijn ongeveer 2 cm kleiner. Tevens valt het op, dat bijvoorbeeld de Geelvoorhoofd vaak wat kleiner is dan de Roodvoorhoofd. Met het noemen van de Geel- en Roodvoorhoofd zijn meteen de meest voorkomende soorten van de Cyanoramphusfamilie genoemd. *Cyanoramphus*, hetgeen "blauwe snavel" betekent, verwijst naar de blauwgrijze kleur van de snavel. Behalve bij sommige mutaties, maar daarover straks meer.

Wie kent ze niet, deze vrolijk kwetterende, gezellige vogels? Juist het kwetteren, als "ki-ki-ki", gaf de Nieuwzeelandse inlanders de reden om hem de naam Kakariki toe te dichten.

Opvallend is de lange, wigvormige staart. De poten zijn ten opzichte van het lichaam vrij lang. Als verschil tussen man en pop kan alleen de grootte van de snavel aangehouden worden. In deze snavel bevindt zich zowel bij de man als bij de pop een inkeping. In dit artikel wil ik mij beperken tot de Roodvoorhoofd kakariki en zijn mutanten.

Ongeveer 6 jaar geleden kwam ik via een bevriende collega-kweker in

gele pennen zaten. Ik plaatste de koppels apart in twee vluchten van ongeveer 4 meter lang, 1 meter breed en 2 meter hoog. Eén van beide koppels kreeg 2 nestblokken van ongeveer 40 cm diep, met een diameter van 20 à 25 cm. De blokken waren voorzien van een invleggat van ongeveer 7 cm. Het andere koppel kreeg 2 nestkasten van dezelfde afmetingen. Na verloop van tijd bleken de vogels te gaan doen waarom ze bekend

Duitsland in het bezit van twee koppels Roodvoorhoofd kakariki's. Deze vogels vielen op, omdat in beide vleugels

De Roodvoorhoofd karakiki • De Roodvoorhoofd karakiki • De Roodvoorhoofd karakiki

2

staan: kweken. De Kakariki is op jeugdige leeftijd (6 maanden) al broedrijp. Het feit waarom ik twee keer een nestgelegenheid neer heb gehangen is, dat de man deze vaak als slaapplek gebruikt, als de pop in de andere zit te broeden. Tevens is het vaak zo, dat de pop een tweede legsel start als het eerste nog niet is uitgevlogen.

Het eerste koppel bracht 7 jongen groot en het tweede hield het bij 6. Zoals u wellicht weet, vererft bij deze vogels de bontfactor dominant. Pas later kwam ik er achter, dat er ook een recessieve vererving bestaat en zelfs een geslachtsgebonden, maar daar kom ik zo op terug.

Omdat ik niet wist of de beide koppels onverwant waren, ging ik op zoek naar vers bloed. Via een Nederlandse importeur kon ik toevallig nog enkele koppels krijgen.

De jongen die ik de afgelopen seizoenen heb gekweekt, zijn al flink geel. De gele kleur is ongeveer te vergelijken met de kleur van een gele kanarie. Op dit moment ben ik al zover, dat ik met de dominant verervende vogels 80% geel heb weten te krijgen.

Ik heb u net al verteld, dat er ook recessief verervende bonte bestaan. Met deze vogels is het mij reeds gelukt een geheel gele vogel op stok te krijgen. De poten en de snavel zijn hierbij eveneens bont tot een vreemde kleur grijs. Het frapante bij sommige van deze vogels is, dat na de jeugdruï de vogels alleen maar geler worden.

Via een bevriende kweker ben ik in het bezit gekomen van enkele koppels fallow roodogen, afkomstig uit Engeland. Deze vogels vererven recessief. Door ze met andere mutan-

3

4

De Roodvoorhoofd karakiki • De Roodvoorhoofd karakiki • De Roodvoorhoofd karal

use!

De!

ten te kruisen, kunnen zeer interessante secundaire mutaties ontstaan. Als laatste rest ons nog de oudste mutant bij de Roodvoorhoofd kakariki's, te weten de cinnamon. Van deze is al wat meer bekend; hij is in het bezit van meerdere kwekers. Deze vogels vererven geslachtsgebonden. Voor wat betreft de voeding, vereist de Kakariki geen speciale zaden. Een normaal standaardmengsel, aangevuld met wat fruit, eivoer en dagelijks schoon water, is voor de Kakariki voldoende.

H.C.J. Tiggelaven, Ermelo.

- Foto 1. Recessief bont.
- Foto 2. Dominant bont.
- Foto 3. Recessief geel.
- Foto 4. Wildkleur.
- Foto 5. Fallow.

5

e Roodvoorhoofd karakiki • De Roodvoorhoofd karakiki • De Roodvoorhoofd karaki

Cédé Eivoer voor kanaries, tropen en wildzang, is nu ook verkrijgbaar in een handige emmer - inhoud: 5 kg.

CÉDÉ

Cédé Eivoer voor parkieten, papegaaien en kaketoets, is nu ook verkrijgbaar in een handige emmer - inhoud: 5 kg.

THE STANDARD IN QUALITY SINCE 1954

Cédé VOGELVOEDERS BV.

ST. CECILIASTRAAT 2 - 5038 HA TILBURG - TEL. 013/423156 - FAX 013/358861

DS-643

use!

De!

DE WATERTOEREN HARZER en de mogelijke gevolgen

door H. Warmerdam

In het meinummer van Onze Vogels is de watertoer van de Harzer in beeld geweest. In dit artikel wil ik ingaan op de vraag, waarom deze zangstructuur is verdwenen, met daarbij de veel besproken zangtoer de roller. Een zangtoer, die in de jaren rond de laatste eeuwwisseling zoveel indruk maakte op de kwekers en waar heden ten dage nog met weemoed over gesproken wordt.

In de jaren 1914 tot 1920 zijn er nog rollerstammen geweest.

Na deze periode is de toer helaas verdwenen. Een oorzaak daarvoor is nooit aangegeven. Mogelijk moeten wij het toch zoeken in de veranderingen, die in de loop der jaren bij de Harzerweek hebben plaatsgevonden. De veranderingen op de keurlijst, waarbij bepaalde hoofdtoeren, zoals kloeken en schokkel naar de midden-toeren werden geplaatst (van 27 naar 18 punten). De waterrol verdween en werd veranderd in watertoeren 27 punten. Tevens werd de roller van de lijst geschrapt.

Deze wijzigingen hebben ertoe bijgedragen, dat de aandacht voor de kloekentoeren verminderde, waardoor deze ook in kwaliteit achteruitgingen. Dit verval was ook merkbaar bij de waterroller en de schokkel.

Verder was er een tendens ontstaan om de viertoerenvogel te creëren. Vooral in Duitsland waren er toonaangevende kwekers en keurmeesters, die duidelijk een voorkeur hadden voor de vogels zonder kloekentoeren. Ook in andere landen waren er stromingen van voor- en tegenstanders. Gelukkig hebben de specifieke kloeklieffhebbers deze toer toch kunnen behouden.

Verder is de besluitvorming in 1922 om over te gaan tot de 90-puntengrens een blunder geweest (die in

1993 gedeeltelijk is hersteld).

De watertoeren werden als negatief ervaren en hadden een slechte invloed op de overige toeren, omdat er teveel wateraccent op de toeren zou komen.

Al deze zaken hebben ertoe bijgedragen, dat er een wijziging in de structuur van de Harzerzang is gekomen.

Toch is er weer een tendens aanwezig naar veranderingen. Bij het verlaten van de 90-puntengrens is de aandacht voor de kloekentoeren weer aanwezig. Dit zal duidelijk bijdragen tot verbetering van deze toer. Een duidelijk voorbeeld hiervan is de Waterslager. Na de verandering van de keurlijst in 1981, waarbij de tjokkentoer werd gesplitst in tjokken en tjokkenrol, is er een duidelijke verbetering opgetreden, omdat het aantrekkelijker geworden was voor het behalen van meer punten.

Ik wil hiermee aangeven, dat door manipulatie door de kwekers veranderingen in het lied plaatsvinden. Toeren veranderen, verbeteren of verdwijnen (zoals de roller).

Wat was de roller voor een toer en welke vogels hadden het vermogen deze toer te brengen?

De fonetische omschrijving wordt verschillend weergegeven, waarbij zowel klinkers als vooral ook medeklinkers verschillend gehoord worden. Dit is op zich niet zo vreemd, want de vor-

men van de hoïrol (Harzers) en de klokkende waterslag (Waterslagers) worden ook in verschillende variaties gebracht, waarbij de vogels niet altijd dezelfde klinkers en medeklinkers gebruiken. Verder moeten we ook nog rekening houden met de landstaal en de dialecten van de schrijvers, waardoor de uitspraak en de spelling verschillend kan zijn.

Wel komt duidelijk naar voren in de beschrijving van de roller, dat men een dubbelklank hoort; men spreekt zelfs van een drieklank. Tretter geeft de volgende fonetische omschrijving. De grondtonen zijn o, oe, u eu, eui, ou, ui, i; de medeklinkers zijn bl, gw, kw, r, l. In deze variaties worden zowel trimulerende, stijgende en vallende vormen waargenomen. Verder wordt er gesproken over de waterroller.

Mijn overtuiging is dan ook, dat bij de roller het wateraccent onontbeerlijk is, dus dat de watertoeren Harzer deze toer kan brengen en dat de droge holknorvogels hiertoe niet in staat zijn. De bouw van het zangorgaan laat dit niet toe.

Ik sluit dan ook niet uit, als de ontwikkeling van de watertoeren Harzer zich voortzet, dat in de toekomst de roller uit deze vogels weer eens te voorschijn komt. De tijd zal het leren.

THEATER OF MUSEUM? GEHANDICAPTEN DOEN NET ZO GOED MEE

304

GEEF
voor een bron van leven

giro
375

Spruitbosstraat 6, 2012 LK Haarlem

VOGELS HOUDEN - IETS VOOR JOU?

HOREN VOGELS IN DE NATUUR?

Heb je wel eens een mus gezien? Of een merel? Een roodborstje misschien?

Als je om je heen kijkt, zie je vaak vogels.

Van sommige weet je de naam, van andere niet.

Er zijn op de wereld wel 9000 soorten vogels! Die kun je nooit allemaal kennen.

Vogels horen in de natuur, net als alle dieren.

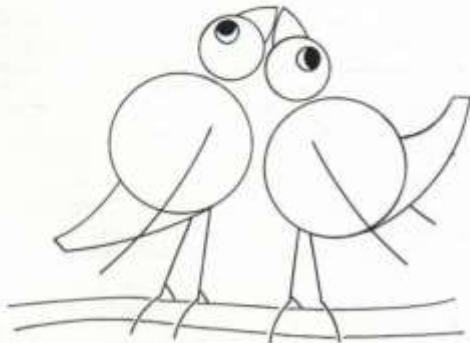
Maar het wordt voor de vogels steeds moeilijker. De mensen halen de natuur weg, om het land zelf te gebruiken. Zo kunnen de vogels geen voedsel meer vinden. Of er is geen plaatsje meer om een nest te bouwen. Soms verdwijnen de vogels, omdat ze door de mensen worden opgegeten. En vaak gaan vogels dood, door het vergif wat de mens gebruikt of weggooit.

Daarom is het goed, dat er mensen zijn, die vogels in een kooi houden.

Ze moeten er dan natuurlijk wel goed voor zorgen.

Veel mensen vinden het heel leuk om een vogel in een kooi te houden. Of misschien wel een heleboel vogels, bulten, in een grote ren of in een groot hok.

Ben je wel eens bij zo iemand op bezoek geweest? Dat is leuk, hoor.

KINDEREN EN DIEREN

Veel kinderen zijn dol op dieren. De één heeft een hond, de ander een hamster en weer een ander heeft een vogel of een goudvis.

Het is heel leuk om een dier te hebben. Je kunt er mee praten. Vaak kun je het dier aaien of er zelfs mee stoeien. Dat kun je met een vogel niet! Daar zou het diertje niet tegen kunnen.

Toch is het fijn om een vogel te hebben. Je kunt er veel plezier aan beleven. Je kunt hem eten geven en drinken, je kunt zijn kooi schoonmaken. Als je tegen hem praat,

zegt hij bijna altijd wat terug. Niet echt natuurlijk, maar "piet" of "tjiep" of zo.

Als je vogel tam is, kun je er mee spelen. Je kunt hem strelen en in je neus laten pikken.

Maar ... als je een vogel hebt, moet je er ook goed voor zorgen. Elke dag! Ook als je geen zin hebt, als je liever buiten gaat spelen.

Voor je een dier gaat houden, moet je dus heel goed nadenken. Zul je echt elke dag goed voor hem zorgen? Zo lang het dier leeft?

EEN VOGEL IN EEN KOOI

Niet elke vogel vindt het fijn om helemaal alleen in een kooi te zitten. Jij hebt toch ook graag vriendjes en vriendinnetjes.

Als je toch één vogel in een kooi houdt, dan moet jij het vriendje van die vogel zijn.

Je moet dan wel een goede vogel kiezen. Een kanarie, een parkietje of een rijstvogel.

Maar als je een zebra-vinkje of een Japans meeuwtje helemaal alleen in een kooi zet, dan wordt zo'n vogel al gauw erg treurig.

Je moet beginnen met een vogel, die nog heel jong is. Een oude vogel kun je meestal niet meer tam maken. Daarom kun je de vogel het beste halen bij iemand, die ze kweekt. Daar kun je dan een jonge vogel bestellen. Je zult misschien wel even geduld moeten hebben.

KOOP EEN GEZONDE VOGEL

Als je een vogel koopt, moet je natuurlijk niet je geld uitgeven aan een ziek en zielig diertje. Daar zul je niet lang plezier aan hebben. Je moet beginnen met een gezonde vogel.

Hoe kun je dat zien?

Kijk maar eens rustig van een afstand naar de vogel. Als hij gezond is, dan zal hij steeds in beweging zijn. Nu eens hier pikken, dan weer daar naar toe wippen, dan weer een stukje vliegen of nieuwsgierig rondkijken.

Als hij zo maar stil zit te slapen, als een bolletje op een stokje, dan is hij niet in orde.

Kom je dichterbij, dan zal een gezonde vogel mooie ronde oogjes hebben, waarmee hij alles in de gaten houdt, ook jou. Zijn veren liggen mooi plat tegen zijn lichaam. Het lijkt wel, of de vogel een beetje glanst.

Als dat allemaal goed is, dan moet je de vogel eens van dichtbij bekijken. Heeft hij geen kale plekken? Mist hij geen teentjes of nagels? Is hij onder zijn staart mooi schoon? Gaat zijn snavel goed dicht?

Neem rustig de tijd. Is de vogel niet in orde, zeg dan dat je hem niet wil. Je moet geen vogel kopen, waar je later spijt van krijgt.

DE KOOI

Als je een vogel koopt, moet de kooi al helemaal klaar staan. Niet elke kooi is goed voor elke vogel. Daar moet je goed op letten.

Een kanarie springt graag heen en weer. Die moet dus een brede kooi hebben.

Maar een parkiet klimt graag. Die moet een hoge kooi hebben.

Ook moet je goed kijken, of de vogel niet kan ontsnappen. De tralies mogen niet te ver uit elkaar staan.

Simpele kooien zijn de beste. En liefst zo groot mogelijk.

In de kooi zitten stokken, waar de vogel op kan zitten. Stokken van plastic zijn niet goed, die zijn veel te hard. Een vogel moet een houten stok hebben. Het liefst heeft hij nog een tak van een boom, niet te dik en niet te dun. Weet je hoe dik? De vogel moet net niet met zijn nagels helemaal rond de stok kunnen komen.

In de kooi moet een bakje zitten voor het eten. Let je er wel op, dat de vogel daar goed bij kan? Jouw moeder zet je boterham toch ook niet op een hoge kast?

Er moet ook een bakje inzitten voor water. Vogels hebben vaak dorst en dan moeten ze kunnen drinken. Zorg altijd voor vers en schoon water.

Op de bodem doe je mooi wit schelpenzand. Dat is fijn voor de vogel, maar ook voor jou, want zo kun je de kooi makkelijk schoon maken.

Dan nog een klein bakje erin voor "snoep" en de kooi is klaar.

DE VERZORGING

Een vogel moet elke dag schoon water krijgen, twee keer per dag is nog beter.

Ook moet je elke dag nakijken, of de vogel nog genoeg eten heeft. Let op: een vogel eet niet het hele zaadje op, maar haalt de schil er af. Boven op het zaad liggen allemaal lege schilletjes. Die moet je er elke dag afblazen.

Je hoeft niet bang te zijn, dat je vogel teveel eten krijgt. Als hij genoeg heeft, stopt hij zelf wel met eten. Wel moet je de vogel zijn voerbakje bijna helemaal leeg laten eten. Doe je dat niet, dan haalt hij alleen maar de lekkerste zaadjes eruit. Als hij dat lang doet, wordt hij ziek. Jij zou ook ziek worden, als je alleen maar snoepjes zou eten elke dag.

Het eten en het drinken van de vogel moeten netjes schoon zijn. Zorg ervoor, dat er geen vuil in kan vallen. Zet de bakjes dus niet precies onder de stok. Denk eraan: vogels gaan niet naar de WC. Ze laten alles gewoon vallen, waar ze zitten.

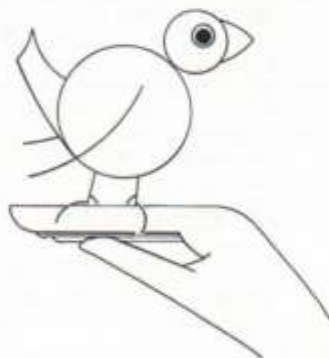
Vogels vinden het fijn, om elke dag in bad te gaan. Hang dus elke dag aan de kooi een badje met vers water. Als de vogel dat kent, zul je zien, dat hij er al op zal zitten te wachten. Even later zit hij dan lekker te spetteren. Daarna gaat hij al zijn veertjes netjes poetsen. Dat doet hij met zijn snavel.

Eén keer per week krijgt je vogel in zijn snoepbakje een beetje krachtvoer. Dat vindt hij heel lekker en het is ook goed voor hem. Maar hij mag het niet te vaak krijgen, want dan wordt hij vet en lui.

Minstens één keer per week moet je de bodem van de kooi schoonmaken. Het schelpenzand gooi je weg en je doet er nieuw in. Als je de kamer binnen komt, mag je niet ruiken, dat daar een vogel zit.

Af en toe een beetje sla of een stukje appel, dat vindt een vogel heel lekker.

Doe geen rare dingen. Ga je vogel geen friet met mayonaise zitten voeren. Hij lust het misschien wel graag, maar het is niet goed voor hem. Een klein stukje brood mag wel, maar geen boter en vlees erop!

LOS VLIEGEN

Het is heel goed voor je vogel, als hij elke dag even los mag vliegen door de kamer. Maar dat is ook gevaarlijk. Door deuren of ramen, die open staan, kan hij ontsnappen. De ruiten ziet hij niet, dus daar vliegt hij met grote vaart tegen op; doe daarom de gordijnen er voor. Kijk uit, dat je vogel nergens achter of tussen klem komt te zitten. Achter de kast of in de volle bloemenvaas is het niet prettig voor jouw Pietje. Kijk ook uit, dat hij zich niet brandt aan de kachel, het gasstel of het hete strijkijzer. Er zijn in de kamer dus veel gevaren voor de vogel. Toch is het goed voor hem, dat hij eens lekker kan vliegen. Het beste kun je daarmee beginnen, als je zijn kooi schoon maakt.

Laat de vogel zelf terug vliegen naar zijn kooi. Ga dus niet achter hem jagen om hem te vangen.

Je moet er wel tegen kunnen, dat de vogel af en toe wat laat vallen. En je moeder ook! *(wordt vervolgd)*

use!

De!